

СУЧАСНИЙ СТАН РИНКУ ПОСЛУГ ГАСТРОНОМІЧНОГО ТУРИЗМУ УКРАЇНИ

Омельницька В.О.

асистент

*Донецького національного університету економіки і торгівлі
імені Михайла Туган-Барановського (м. Кривий Ріг)*

Здійснено аналітичний огляд сучасного стану розвитку гастрономічного туризму по регіонах та Україні в цілому. Визначено кількість гастрономічних фестивалів за останні три роки та їх регіональну зосередженість. Виділено регіональну розмежованість за кількістю об'єктів гастрономічного туризму.

Ключові слова: ринок послуг, гастрономічний туризм, гастрономічні фестивалі, гастрономічні тури.

Постановка проблеми. Стабільна позитивна динаміка розвитку туризму у світовому масштабі, його значний вплив на зайнятість населення, формування малого і середнього бізнесу, сприяння соціально-економічному розвитку регіонів дає підстави розглядати туристичну галузь як важливий чинник післякризового відновлення національної економіки України, реформування транспортної, комунальної, інформаційної, виробничої та сервісної інфраструктури, удосконалення інвестиційної та соціальної політики.

Одним із перспективних видів розвитку ринку туристичних послуг є гастрономічний туризм – вид туризму, пов'язаний з ознайомленням з виробництвом, технологією приготування та дегустацією національних страв та напоїв, а також кулінарними традиціями народів світу.

Дослідження тенденцій розвитку та сучасного стану ринку послуг гастрономічного туризму є передумовою визначення перспектив розвитку гастрономічного туризму України та створення конкурентоспроможного туристичного продукту на міжнародному ринку послуг туризму.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженнями теоретичних і практичних аспектів розвитку гастрономічного туризму, визначенням змісту, аналізом деяких об'єктів, включених до складу «гастрономічних турів» займалися такі зарубіжні вчені, як: К. Холл, Д. Гілмор, Б. Пін, Р. Митчелл, Д. Хендерсон, Ю. Лін, Т. Пірсон, Л. Кей.

Аналіз фахової літератури свідчить про активне науково-практичне опрацювання проблеми гастрономічного туризму в Україні. В дослідженнях А. Бусигіна, Е. Маслова, І. Комарницького, В. Федорченка, Д. Басюк, Т. Сокол, Т. Божук, Л. Прокопчук, Т. Шпараги, В. Бойко, О. Любіцевої, Ф. Шандора, Г. Волкової, М. Баштової висвітлюється історико-культурний контекст розвитку цього виду туризму, особливості створення регіональних туристичних продуктів на основі національних кулінарних традицій. Окремі фахівці розглядають гастрономічний туризм як вид хобі-туризму (І.М. Школа), тематичного туризму (Т.Г. Сокол, З.С. Каноністова), спеці-

алізованого туризму (В.К. Федорченко, І.М. Мініч). В. Антоненко, Д. Басюк в своїх працях доводять важливість розвитку даного виду діяльності в окремих регіонах України.

У вітчизняній науці вивченням взаємодії дії туристського сектора і гастрономії займаються В. Гордін, Д. Гусенова, А. Карабаєва, А. Лук'янченко, Ю. Трабская, Е. Чернова. Вказані автори фокусуються на вивченні форм і проявів гастрономічного туризму, як засобу підвищення привабливості дестинації, а також на вивченні способів формування і просування гастрономічних брендів дестинації.

Мета статті. Головною метою роботи є дослідження сучасного стану та виявлення тенденцій розвитку ринку послуг гастрономічного туризму України.

Виклад основного матеріалу. Стратегічна мета розвитку туризму в Україні полягає у створенні продукту, конкурентоспроможного на світовому ринку, здатного максимально задовольнити туристські потреби населення країни, забезпечити на цій основі комплексний розвиток територій та їх соціально-економічних інтересів при збереженні економічної рівноваги та історико-культурної спадщини. Гастрономічний туризм має значні перспективи розвитку, а організація «гастрономічних турів» сприяє відродженню національних кулінарних традицій.

Дослідження останніх років свідчить, що туристичні потоки зростають у тих регіонах, де, на основі неповторних традицій, формуються спеціалізовані інтерактивні туристичні продукти – тури, фестивалі, народні свята. В Україні заснована достатня кількість унікальних автентичних гастрономічних турів та фестивалів, які створюють передумови для формування конкурентоспроможного туристичного продукту гастрономічного туризму на міжнародному та внутрішньому ринках (таблиця 1, 2).

Аналізуючи місцезнаходження фестивалів, можна зробити висновок, що найбільші туристичні ресурси для проведення подієвого туризму має Західна та Центральна частина України, а саме: Закарпатська та Львівська, Полтавська області та міста Київ, Луцьк та Львів (рисунки 1, 2). Саме в цих областях

Таблиця 1

Гастрономічні фестивалі за регіонами

Назва фестивалю	Час проведення	Місце проведення
1	2	3
Вінницька область		
Фестиваль борщу «Театр на город»	Вересень	с. Правилівка
Волинська область		
«Lutsk Food Fest»	14-15 травня	м. Луцьк
«З любов'ю до ... сала»	Жовтень	м. Луцьк
«Lutsk Food Fest»	16-17 липня	м. Луцьк
«Фестиваль національної кухні»	25 вересня	м. Луцьк
Дніпропетровська область		
«Галушки»	Травень	с. Гречане
Фестиваль кулішу «Смачна традиція козацтва»	Червень	с. Старі Кодаци
Житомирська область		
Міжнародний фестиваль дерунів	Друга субота вересня	м. Коростень
Закарпатська область		
«Червоне вино»	11-15 січня	м. Мукачево
«Конкурс різників свиней – гентешів»	Останні вихідні січня	с. Геча
«Ужгородська палацінта»	Кінець лютого	м. Ужгород
Всеукраїнський фестиваль вареників	17 березня	м. Яремче
«Біле вино»	3-5 березня	м. Берегово
Фестиваль вина і меду «Сонячний напій»	Перші субота-неділя травня	м. Ужгород
«Берлибашський бануш»	Травень	с. Костилівка
Фестиваль виноградарів і виноробів «Угочанська лоза»	Травень	м. Виноградів
Фестиваль тушкованого півня на Закарпатті	30 червня	с. Косонь
«Червона черешня»	Червень	с. Пацканьово
Фестиваль ріп'янки	Червень	с. Колочава
Фестиваль Великоберезнянського сиру «Молочна ріка»	Липень	с. Стужиця
Фестиваль чорниці «Верховинська яфіна»	5 серпня	с. Гукливе
Фестиваль голубців	Початок серпня	с. Великий Бичків
Сливовий фестиваль «Свято Леквара»	25 серпня	с. Геча
Солодке свято меду в Мукачеві	Серпень	м. Мукачеве
Фестиваль «Гуцульська бринза»	5-6 вересня	м. Рахів
«Варишське пиво»	15-18 вересня	м. Мукачево
Фестиваль «Смажений баранчик»	Вересень	с. Лазещина
«Золотий гуляш»	Середина жовтня	с. Мужієво
Фестиваль молодого вина і меду «Закарпатське божоле»	Друга неділя листопада	м. Ужгород
Запорізька область		
Фестиваль закруток «Нас не подолати»	Вересень	м. Запоріжжя
Івано-Франківська область		
«Станіславівська мармуляда»	15 жовтня	м. Івано-Франківськ
Київська область		
«Вулична їжа»	Червень-Серпень	м. Київ
Ярмарок «Sweets&Gifts»	17-18 грудня	м. Київ
Маркет «Всі. Свої Гастрономія. М'ясний листопад»	26-27 листопада	м. Київ
«Цукерки та Пундика»	Листопад	м. Київ
Фестиваль солодоців «SWEETS Fest»	17-18 грудня	м. Київ
Фестиваль односолодових віскі «Whisky Dram»	12 листопада	м. Київ
«Борщ Фест»	Початок жовтня	с. Чубинське
Фестиваль українського крафтового пива «Craft Beer Fest!»	14-15 жовтня	м. Київ
Кропивницька область		
Фестиваль полуниці	11 червня	с. Миронівка
День бджоляра	Серпень	с. Виноградівка

та містах збереглося значна кількість національних свят та автентичних традицій їх святкування, тому вони є найбільш привабливими до відвідування, як для іноземних, так і внутрішніх туристів в Україні.

За останні три роки спостерігається збільшення кількості гастрономічних фестивалів та регіональне розширення їх проведення. Найбільш динамічно розвиненими регіонами проведення гастрономічних фестивалів є Закарпатська, Київська та Полтавська області.

Згідно з доступними пропозиціями щодо проведення гастрономічних турів, слід зазначити, що: по-перше,

гастрономічний туризм в Україні не набув масового характеру, а тури мають повторюваність за місцями маршруту; по-друге, існує диспропорція щодо місця проведення гастрономічних турів по Україні – більшість подорожей організовуються на Львівщині та Закарпатті, що пояснюється автентичною культурою та специфічними кулінарними традиціями цих регіонів.

Зважаючи на представлені дані, всі регіони України за кількістю гастрономічних фестивалів та регіонального зосередження гастрономічних турів можна умовно поділити на три групи:

Закінчення таблиці 1

1	2	3
Львівська область		
Міське свято Пампуха	Початок січня	м. Львів
«Дні глінтвейну у Львові»	13-15 січня	м. Львів
«Фестиваль пива»	8-12 травня	м. Львів
«Львів на тарілці»	24-28 червня	м. Львів
«Свято Хліба»	Серпень	м. Львів
«На каву до Львова»	Вересень	м. Львів
Національне свято шоколаду	Початок жовтня	м. Львів
«Свято Сиру і Вина»	Середина жовтня	м. Львів
Фестиваль Глінтвейну	Грудень	с. Славське
Одеська область		
«Таки да, смачно!»	Кінець квітня-початок грудня	м. Одеса
«Свято полуниці»	21-22 травня	м. Одеса
День помідора	Серпень	м. Одеса
«Свято вина та етнічного мистецтва»	12-13 листопада	м. Болград
Фестиваль Прянощі і радощі: «Сезам відкрився»	Листопад	м. Одеса
Полтавська область		
«Галушка Fest»	Кінець квітня	м. Полтава
Фестиваль полуниці	21 червня	м. Кременчук
Всеукраїнський полуничний фестиваль-ярмарок «Білецьківський край-полуничний рай»	25 червня	с. Білецьківка
«Свято Полтавської галушки»	Червень	м. Полтава
«Пливе шука з Кременчука»	Липень	с. Білецьківка
«Свято миргородської свині»	Вересень	м. Миргород
Тернопільська область		
«Вареник і капуста-fest»	3 травня	м. Збараж
«Галицька дефіляда»	17-19 червня	м. Тернопіль
Фестиваль коропа «Коропфест»	22 липня	м. Коропці
«Борщ'ів»	Перша половина вересня	м. Борщів
Харківська область		
«Городской Picnik»	18-19 червня	м. Харків
Херсонська область		
«Український кавун – солодке диво»	Третя субота серпня	м. Гола Пристань
«Тышо-Тышо FEST»	Вересень	м. Херсон
Хмельницька область		
«Проскурівські смаколики»	14-15 жовтня	м. Хмельницький
Чернігівська область		
«Його величність, Ніжинський огірок»	Вересень	м. Ніжин
«40-Ух»	24 серпня	м. Чернігів
Фестиваль хліба «Хліб своїми руками»	Травень, серпень	с. Мистецький хутір
«Дерун-фест»	Кінець квітня	м. Чернігів

– такі, де відсутні гастрономічні фестивалі та тури (Луганська, Донецька, Рівненська, Чернівецька, Сумська області);

– такі, де найбільша кількість фестивалів, а також зосереджені всі існуючі гастрономічні тури, а саме: Львівська, Одеська, Київська, Івано-Франківська, Закарпатська, Полтавська.

– такі, де присутні в незначній кількості гастрономічні фестивалі та є потенціал до створення гастрономічних турів, а саме: Волинська, Хмельницька, Вінницька, Дніпропетровська, Запорізька, Миколаївська, Херсонська, Чернігівська, Черкаська, Харківська, Тернопільська, Кропивницька, Житомирська області.

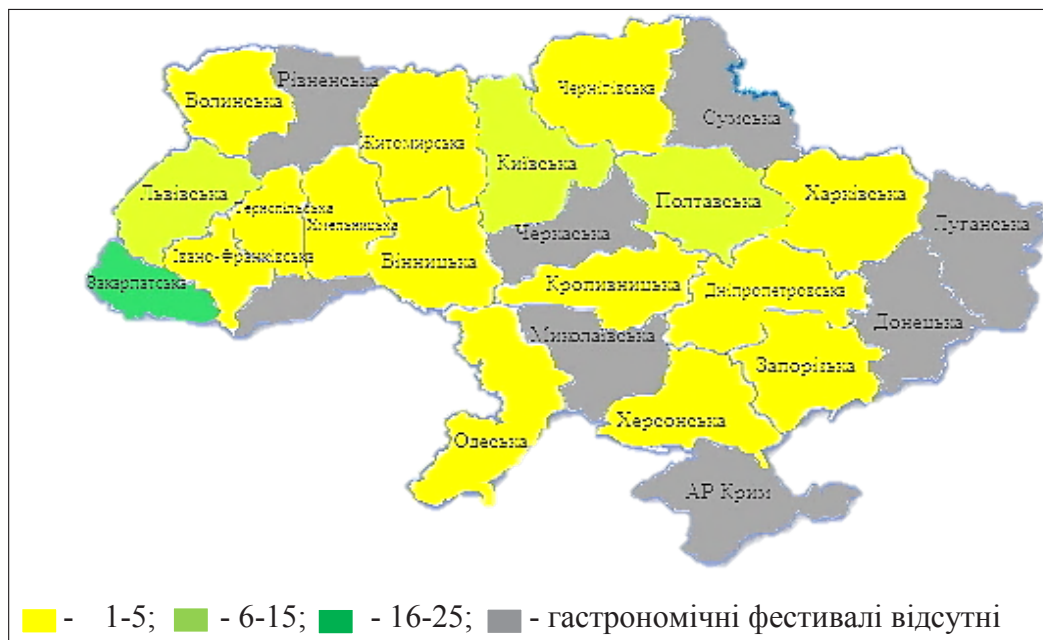

Рис. 1. Зосередження гастрономічних фестивалів за регіонами

Таблиця 2

Пропозиція туроператорів гастрономічних турів по Україні

Туристичне підприємство	Маршрут подорожі	Назва туристичного продукту
Туроператор «ТурБаза»	м. Львів	«Місто з ароматом кави»
Туроператор «ТурБаза»	Львів-Чинадієво-Мукачево-Берегово-Нижнє Селище- о. Синевір	«Сир-винний тур Закарпаттям»
Туроператор «Відвідай»	Львів-Ужок-Перечин-Середнє-Виноградів	Дегустаційно-термальний тур «Закарпатські насолоди»
Туроператор «Галиця тур»	м. Львів	«Від шпациру до келішка»
Туроператор «Країна UA»	Воловець-Гукливій-Міжгір'я-Нижнє Селище-Берегово-В.Бийгань-Мукачево	«Кулінарне Закарпаття»
Туроператор «Країна UA»	Одеса-Білгород-Дністровський	«Винний тур: від А до Я»
Туроператор «Країна UA»	Гоголево-Диканька-Полтава-Опошня	«Полтавські галушки»
Туристичний сайт «igotoworld.com»	м. Львів	«Хмільний Львів»
Туристичний сайт «igotoworld.com»	м. Одеса	«Прогулянка по-одеськи!»
Туристичний сайт «igotoworld.com»	Богданівка – Полтава – Полтавська – Диканька – Опошня – Великі Будища – Миргород	«Полтавські витребеньки»
Туристичний сайт «igotoworld.com»	Полтавська – Гоголево – Миргород – Полтава – Диканька	«Масляна на Полтавщині»
Туристичний сайт «igotoworld.com»	Кам'янка – Біласовиця – Підполоззя – Жденієво – Верхній Студений – Закарпатська – Колочава – Міжгірський – Міжгір'я – Львів	Гастрономічно-розважальний тур «Зимові забави»
Туристичний сайт «igotoworld.com»	Мукачево – Берегово – Геча – Ужгород – Лумшори	«Тур на фестиваль гентешей в Закарпатті»
Туристичний сайт «igotoworld.com»	Чинадієво – Мукачево – Берегово – Нижнє Селище – Іза – Міжгір'я – Келечин	«Секрети закарпатської кухні»

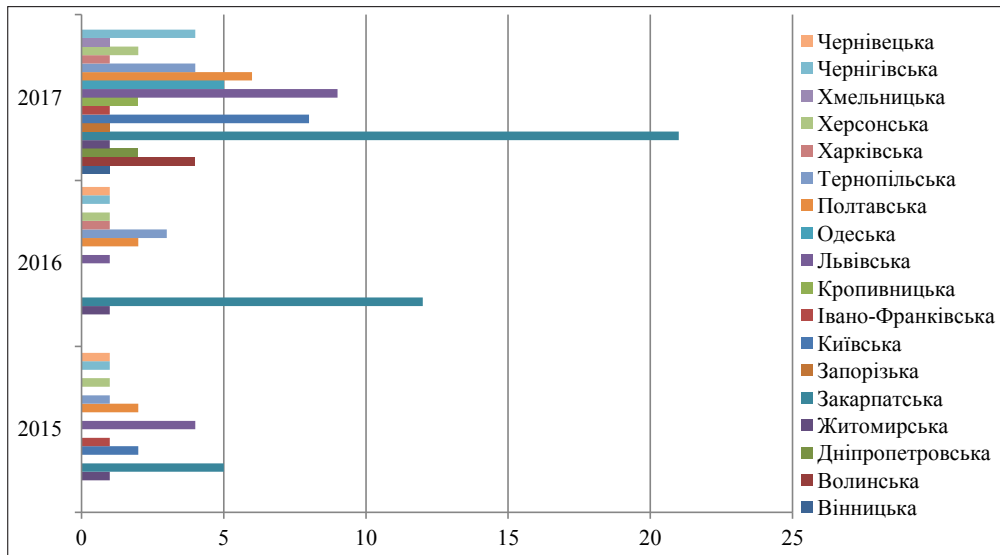

Рис. 2. Чисельність гастрономічних фестивалів за регіонами [1-3]

Висновки. Досліджено кількість та регіональне зосередження об'єктів гастрономічного туризму України. Визначено регіони України, які за показниками кількості об'єктів гастрономіч-

них подорожей та турів мають найбільший потенціал для подальшого розвитку гастрономічного туризму та ті, які є потенційно-можливими для даного виду туризму.

Література:

1. Календарний план гастрономічних фестивалів України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://agvt.nuft.edu.ua/kalendarnyj-plan-gastronomichnyh-festyvaliv-ukrayiny/>.
2. Гастрономічні фестивалі українців [Електронний ресурс] // Виставковий центр ЛІЕТ «Тури та туристичні продукти для львів'ян та гостей міста», 2016 –. – Режим доступу: <http://liet.lviv.ua/filemanager/files/file.php?file=2374>.
3. Расулова А.М. Потенціал ресторанного бізнесу у розвитку гастрономічного туризму України / А.М. Расулова // Економіка та держава – 2015. – № 5. – С. 78-83.

СОВРЕМЕННОЕ СОСТОЯНИЕ РЫНКА УСЛУГ ГАСТРОНОМИЧЕСКОГО РЫНКА УКРАИНЫ

Омельницькая В.А.

ассистент

Донецкого национального университета экономики и торговли
имени Михаила Туган-Барановского (г. Кривой Рог)

Осуществлен аналитический обзор современного состояния развития гастрономического туризма по регионам и Украины в целом. Определено количество гастрономических фестивалей за последние три года и их региональную сосредоточенность. Выделено региональную разобщенность по количеству объектов гастрономического туризма.

Ключевые слова: рынок услуг, гастрономический туризм, гастрономические фестивали, гастрономические туры.

MODERN CONDITION MARKET OF GASTRONOMIC MARKET SERVICES OF UKRAINE

Omelnytska V.O.

Assistant

*Donetsk National University of Economics and Trade
named after Mykhailo Tugan-Baranovsky (Kryvyi Rih)*

The analytical review of the current state of development of gastronomic tourism by regions and Ukraine as a whole is carried out. The number of gastronomic festivals has been determined for the last three years and their regional concentration. Regional delineation in the number of gastronomic tourism objects is allocated.

Keywords: market of services, gastronomic tourism, gastronomic festivals, gastronomic tours.

УДК 336.63

АНАЛІЗ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ПІДПРИЄМСТВ МОЛОЧНОЇ ГАЛУЗІ

Михайленко О.В.

кандидат економічних наук,

доцент кафедри обліку і аудиту

Національного університету харчових технологій

Ополонець І.П.

магістрант

Національного університету харчових технологій

У статті досліджено сутність економічної стійкості підприємства, проведено аналіз фінансової стійкості на прикладі групи компаній «Молочний альянс» за період 2015-2016 роки. На основі вивченої літератури був проведений аналіз відносних показників фінансової стійкості, які дають можливість здійснити аналіз розвитку та функціонування підприємства. Розглянуто показники забезпеченості запасів та витрат підприємства джерелами їх формування для визначення типу фінансової стійкості. На підставі розрахунків здійснено відповідні висновки та наведено основні напрямки зміцнення фінансової стійкості на підприємстві.

Ключові слова: фінансова стійкість, аналіз, абсолютні показники, відносні показники, діяльність підприємства, молочна галузь.

Постановка проблеми. Політична нестабільність, недосконалість виробничої та соціальної інфраструктури, кризові умови господарювання в Україні зумовлюють зниження конкурентоспроможності продукції вітчизняних підприємств як на внутрішньому так і зовнішньому ринках. Особливо гостро ці проблеми постають для підприємств молочної промисловості, що виявляється у скороченні обсягів виробництва молока і молокопродуктів, погіршенні сировинної бази.

Сучасний ринок молочних продуктів в Україні є висококонкурентним, налічує близько 15 великих гравців та більше 200 дрібних локальних виробників. Важливою умовою економічного розвитку молокопереробного підприємства є ефективне управління його ресурсами, зокрема в умовах кризового розвитку. Так, виникає необхідність у досконалому вивченні фінансової стійкості, що характеризує здат-

ність підприємства відповідати за своїми боргами і зобов'язаннями та нарощувати свій економічний потенціал. Саме фінансова стійкість дає можливість підприємству маневрувати власними коштами та визначає ступінь незалежності підприємства від зовнішніх джерел фінансування.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. У наукових працях вітчизняних та зарубіжних економістів досліджено широке коло питань, пов'язаних із методологічними аспектами аналізу та оцінки фінансової стійкості підприємства. Це, зокрема, праці таких науковців, як Ю.П. Маркіна, О.М. Мельник, М.А. Іванов, Н.Ф. Чечетова, М.Д. Білик, В.М. Кремень, К.К. Усатюк, Д.В. Курочкіна, Н.Ю. Захарова.

Проте їх бачення потребують подальшого доповнення у відповідності до викликів кризового стану економіки України та зважаючи на галузеві особливості діяльності підприємств молочної галузі.